

Månedens fugl, januar 2012: Silkehale – *Bombycilla garrulus*

Tekst og foto: Jens Boesen

En af vores rigtige – og smukkeste – vinterfugle er silkehalen. Den er let kendelig på sin store nakketop og sin gråbrune hovedfarve der lives kraftigt op af de klart varmgule bånd i kontrast til sort på halespidsen og vingerne, på vingerne også med hvide bånd med små lakrøde pletter. Endelig har den en meget karakteristisk sort maske og sort hagesmæk.

Silkehalen yngler i nåleskovene i det nordlige Europa, i Asien og i Nordamerika. I deres yngletid lever de af insekter, men uden for yngletiden lever de mest af bær – især rønnebær. De kan hver æde 5-15 g bær ad gangen, men det tager kun ca. ½ time for bærrerne at passere silkehalens meget korte tarm hvorefter fuglen er klar til et nyt måltid. En flok silkehaler kan derfor i løbet af ganske kort tid tømme temmelig mange træer og buske for bær.

Den korte tid i tarmsystemet medfører at bærrerne kun fordøjes i meget ringe udstrækning. Bl.a. kommer bærrernes kerner og frø uskadte og helt spiredygtige ud i den anden ende. På den måde medvirker silkehalerne til spredningen af planter og træer.

Svingende antal trækgæster

I år med mange bær i yngleområderne bliver mange silkehaler der hele vinteren, men hvis antallet af unger er stort og mængden af bær er knap, søger de sydpå til steder hvor de kan finde bær. De skandinaviske silkehaler kan så sprede sig over de meste af Europa ned til Alperne afhængigt af hvor bærrerne er. Eftersom de udelukkende søger hen hvor de kan finde føde på det givne tidspunkt, har de ikke som så mange andre trækfugle bestemte trækruter de følger.

Netop fordi silkehalernes træk er så afhængigt af føde- og ungfuglemængden er antallet af silkehaler om vinteren i Danmark meget svingende, nogle år er der næsten ingen, andre år er der invasion. I Danmark optræder silkehalerne som regel i flokke der kan minde om stæreflokke, men afsløres som silkehaler af den vedholdende ringlende sang – nogle siger at den lyder som små sølvklokker.

Silkehalens forhold til alkohol

Når bær hænger på træer og buske et stykke tid begynder de at gære og det er ikke usædvanligt at alkoholindholdet i hyben og rønnebær i løbet af efteråret sniger sig op på 2-3%.

Alkohol optages meget let i blodet fra tarmen. Derfor kunne man forestille sig at fugle der lever af bær om efteråret og vinteren ville flyve rundt i en stadig bimmelim, specielt fordi de spiser så mange bær.

Det forekommer at andre bærædende fugle som stære og solsorter bliver berusede, og man kan også måle alkohol i blodet hos silkehaler, men det bliver aldrig så meget at det påvirker fuglenes adfærd. Det skyldes at silkehaler har en ekstremt stor lever i sammenligning med andre fugle og derfor kan omdanne store mængder alkohol inden de når at blive berusede.

Det er altså ikke på grund af spirituspåvirket tilstand at en silkehale af og til ramler ind i et vindue.